

УДК 331.5.024.5

DOI: 10.30857/2413-0117.2019.6.15

Лариса В. Шаульська, Ольга А. Дороніна, Наталія С. Якимова
Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця, Україна
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНИХ ВИДІВ ЗАЙНЯТОСТІ
З УРАХУВАННЯМ ПОВЕДІНКОВИХ МОДЕЛЕЙ СУБ'ЄКТІВ РИНКУ ПРАЦІ

Статтю присвячено дослідженню трансформації поведінкових моделей суб'єктів ринку праці, що спостерігається в сучасних умовах, яка має комплекс проявів економічного, інституційного, соціального та психологічного характеру. Підкреслюється, що однією з характерних ознак зазначеної трансформації є вплив нових умов та викликів на формування й реалізацію професійно-освітніх траєкторій населення. Встановлено, що розвиток інноваційних видів зайнятості є критичною умовою покращення рівня та якості життя населення, а також має позитивний вплив на соціально-економічний розвиток держави. Представлено напрями забезпечення розвитку інноваційних видів зайнятості в Україні, реалізація яких базується на врахуванні нових інструментів регулювання та є основою відповідного механізму. Метою дослідження є формування механізму забезпечення розвитку інноваційних видів зайнятості з урахуванням поведінкових моделей суб'єктів ринку праці; актуальним завданням у цьому контексті є аналіз альтернативних професійно-освітніх траєкторій та пошук чинників забезпечення їх продуктивності. У процесі дослідження використано методи аналізу, синтезу, порівняння, системного аналізу, абстрагування та логічного узагальнення – для розробки механізму забезпечення розвитку інноваційних видів зайнятості. Обґрунтовано, що суттєве підвищення рівня зайнятості в секторі послуг потребує впровадження активної політики на ринку праці щодо швидкого реагування на зміни в попиті та ефективного формування інноваційного професійно-освітнього потенціалу населення, а саме – висококваліфікованих кадрів, що здатні забезпечити ефективне використання отриманих знань, умінь та навичок. Розроблено механізм забезпечення розвитку інноваційних видів зайнятості в Україні, що включає в себе такі структурні елементи: мету, принципи, завдання, функції, методи, критерії інноваційної зайнятості, суб'єкти, об'єкти, пріоритетні напрями, фактори та інструменти забезпечення розвитку інноваційних видів зайнятості в Україні. Встановлено, що важливою умовою успішної реалізації запропонованого механізму є узгодження інтересів держави, роботодавців, розробка й впровадження спільних програм соціального супроводження економічних перетворень. Реалізація запропонованого механізму сприятиме забезпеченню високої якості формування ресурсів праці, а саме: підвищенню рівня їх кваліфікації та професійних компетентностей, досвіду роботи, забезпеченню високого рівня інноваційності, мобільності, адаптованості працівників, що в комплексі має формувати систему регулювання поведінкових траєкторій населення та орієнтацію їх у бік продуктивності.

Ключові слова: поведінкові моделі; суб'єкти ринку праці; професійно-освітні траєкторії; інноваційні види зайнятості; державна політика зайнятості; інноваційний професійно-освітній потенціал; механізм.

Лариса В. Шаульская, Ольга А. Доронина, Наталья С. Якимова
Донецкий национальный университет имени Василия Стуса, г. Винница, Украина
ОБЕСПЕЧЕНИЕ РАЗВИТИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ВИДОВ ЗАНЯТОСТИ
С УЧЁТОМ ПОВЕДЕНЧЕСКИХ МОДЕЛЕЙ СУБЪЕКТОВ РЫНКА ТРУДА

Статья посвящена исследованию трансформации поведенческих моделей субъектов рынка труда, которая наблюдается в современных условиях, характеризующейся комплексом проявлений экономического, институционального, социального и психологического характера. Подчёркивается, что одним из характерных признаков указанной трансформации является

влияние новых условий и вызовов на формирование и реализацию профессионально-образовательных траекторий населения. Установлено, что развитие инновационных видов занятости является критическим условием улучшения уровня и качества жизни населения, а также оказывает положительное влияние на социально-экономическое развитие государства. Представлены направления обеспечения развития инновационных видов занятости в Украине, реализация которых базируется на учёте новых инструментов регулирования и является основой соответствующего механизма. Целью исследования является формирование механизма обеспечения развития инновационных видов занятости с учётом поведенческих моделей субъектов рынка труда; актуальной задачей в этом контексте является анализ альтернативных профессионально-образовательных траекторий и поиск факторов обеспечения их продуктивности. В процессе исследования использованы методы анализа, синтеза, сравнения, системного анализа, абстрагирования и логического обобщения – для разработки механизма обеспечения развития инновационных видов занятости. Обосновано, что существенное повышение уровня занятости в секторе услуг требует внедрения активной политики на рынке труда, которая будет быстро реагировать на изменения в спросе и способствовать эффективному формированию инновационного профессионально-образовательного потенциала населения, а именно – высококвалифицированных кадров, способных обеспечить эффективное использование полученных знаний, умений и навыков. Разработан механизм обеспечения развития инновационных видов занятости в Украине, который включает в себя следующие структурные элементы: цель, принципы, задачи, функции, методы, критерии инновационной занятости, субъекты, объекты, приоритетные направления, факторы и инструменты обеспечения развития инновационных видов занятости в Украине. Установлено, что важным условием успешной реализации предложенного механизма является согласование интересов государства, работодателей, разработка и внедрение совместных программ социального сопровождения экономических преобразований. Реализация предложенного механизма будет способствовать обеспечению высокого качества формирования ресурсов труда, а именно: повышению уровня их квалификации и профессиональных компетентностей, опыта работы, обеспечению высокого уровня инновационности, мобильности, адаптированности работников, что в комплексе должно формировать систему регулирования поведенческих траекторий населения и ориентацию их в сторону продуктивности.

Ключевые слова: поведенческие модели; субъекты рынка труда; профессионально-образовательные траектории; инновационные виды занятости; государственная политика занятости; инновационный профессионально-образовательный потенциал; механизм.

Larysa V. Shaulska, Olha A. Doronina, Nataliia S. Yakymova
Vasyl Stus Donetsk National University, Vinnytsia, Ukraine

SUPPORTING THE DEVELOPMENT OF INNOVATIVE TYPES OF EMPLOYMENT SUBJECT TO BEHAVIORAL MODELS OF LABOR MARKET ACTORS

The article seeks to explore the transformation of behavioral models of labor market actors in modern realia which is characterized by a range of diverse manifestations of economic, institutional, social and psychological nature. It is observed that a key distinctive feature of this transformation is the effects from new challenges and risks on the formation and implementation of professional and educational trajectories in the contemporary society. It is argued that encouraging and supporting innovative types of employment is critical to improving the living standards and quality of life for the population and has a positive impact on the nation's socioeconomic development. The study presents the pathways to ensure innovative types of employment in Ukraine by using new regulatory tools which lay the basis for the respective management mechanism. The

purpose of this research is to design a framework to ensure the development of innovative types of employment with regard to various behavioral models of labor market actors. In this context, the key objective is to explore alternative professional and educational trajectories as well as to search for factors to ensure their effectiveness. To attain the research goals, the methods of analysis, synthesis, comparison, system analysis, abstraction and logical generalization were employed to work out a mechanism to development innovative types of employment. It has been verified that a significant increase in the services sector employment challenges implementation of a proactive labor market policy to respond promptly to changes in demand for labour and will contribute to building innovative professional and educational capacity of the population, in particular, train highly skilled personnel able to effectively use their knowledge, skills and competences acquired. The study offers a mechanism to ensure the development of innovative types of employment in Ukraine which includes the following structural elements: the purpose, principles, objectives, functions, methods, criteria of innovative employment, its actors and objects, priority areas, factors and tools to promote innovative employment in Ukraine. It has been reasoned that a key to successful implementation of the proposed mechanism is the harmonization of interests of all stakeholders involved, in particular, the government and employers, along with the development and implementation of joint programs of social support for economic transformation. The implementation of the proposed mechanism will contribute to ensuring high quality workforce by improving their skills and professional competences, work experience, boosting innovation, mobility and adaptability of employees which ultimately will translate into an effective management framework to enhance behavioral trajectories of individuals and foster their better productivity.

Keywords: *behavioral models; labor market actors; professional and educational trajectories; innovative types of employment; government employment policy; innovative professional and educational potential; mechanism.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку економіки все більш характерними є тенденції скорочення рівня зайнятості населення у виробничому секторі економіки і, натомість, суттєвого підвищення рівня зайнятості в секторі послуг. За таких умов саме нові технології, зміни в структурі виробництва на підприємствах є основними факторами, які стимулюють зміни в сфері трудових відносин та формування інноваційних форм зайнятості. В Україні, як і в більшості країн світу, поширюється процес трансформації інституту зайнятості, що призводить до виникнення інноваційних форм та видів зайнятості, змін поведінкових моделей суб'єктів ринку праці. Саме тому державна політика має бути націлена на вирішення складного комплексу завдань, які не обмежуються сприянням переходу від нестандартних умов до постійної зайнятості за наймом на умовах повного робочого дня. Задачею новітнього змісту є пошук систем та інструментів, спроможних забезпечити вплив на мотиви вибору індивідами та домогосподарствами векторів формування професійно-освітніх траєкторій молоді та створити умови для зростання продуктивності кожного етапу вибору на основі оцінки альтернативних поведінкових моделей суб'єктів ринку праці.

Аналіз останніх публікацій по проблемі та невирішені частини дослідження. У сучасних умовах дослідженню нових форм та видів зайнятості приділяють увагу такі вітчизняні та зарубіжні науковці, як: О. Амоша, С. Бандур, В. Геєць [1], І. Гнибіденко, О. Грішнова [2], Т. Заяць, Л. Ільч, А. Колот [3], М. Кримова [4], Е. Лібанова [5], Л. Лісогор [6], О. Новікова [7], В. Онікієнко, І. Петрова [8], М. Семикіна та інші. Незважаючи на збільшення дослідницького інтересу до зазначеної проблематики, інноваційні види зайнятості та перспективи їх поширення як продуктивного вектору орієнтації поведінки в сфері зайнятості поки що недостатньо досліджені вітчизняною економічною наукою.

Відповідно, комплексний аналіз поведінкових моделей суб'єктів ринку праці в контексті їх потенційної спрямованості на розвиток інноваційних видів зайнятості сьогодні є затребуваним завданням, що обумовлює актуальну дослідницьку задачу, пов'язану з розробкою відповідного механізму.

Метою дослідження є формування механізму забезпечення розвитку інноваційних видів зайнятості з урахуванням поведінкових моделей суб'єктів ринку праці та аналіз альтернативних професійно-освітніх траєкторій в контексті пошуку чинників забезпечення їх продуктивності.

Виклад основних результатів дослідження. У сучасних умовах спостерігається трансформація поведінкових моделей суб'єктів ринку праці, що є реакцією індивідів на збільшення нерівності в умовах праці та якості трудового життя зайнятих у різних сферах економіки, на різних підприємствах, асиметрії в умовах реалізації та використання трудового потенціалу. Традиційні кроки побудови професійно-освітньої траєкторії, які за класичними дослідженнями мають забезпечити гідний рівень продуктивності зайнятості не спрацьовують лінійно; широкий перелік додаткових умов, іноді непередбачуваних чинників формує реальні параметри зайнятості. Слід очікувати поширення масштабу подібних проявів за умов невизначеності, характерної для нової економіки. Тобто обґрунтований вибір вдалої поведінкової траєкторії є непростю задачею, до вирішення якої можна наблизитись, наприклад, за умов концентрації потенціалу людини навколо перспективної конкурентоспроможності, яка узагальнено базується на готовності опановувати інноваційні види зайнятості.

Сформована в ході соціальних та економічних реформ модель ринку праці призвела до зменшення частки зайнятого населення, збільшення безробіття. Ринок праці докорінно поміняв для працівників як економічну, так і соціальну пріоритетність сучасних секторів економіки, галузей, підприємств, професій, що в сукупності має значний вплив на формування професійно-освітніх траєкторій, на рішення про вибір професії та навчального закладу, професійну підготовку, на реальне працевлаштування. Відповідальністю держави в сформованих на сьогоднішній день соціально-економічних умовах є регулювання якісної сторони даного питання через дослідження та приведення у відповідність прогностичних параметрів попиту і пропозиції на ринку праці, створення умов для формування і коректного коригування професійної траєкторії молоді та фахівців, відповідно забезпечення передумов для зміни структури і характеру зайнятості, рівня її ефективності.

Важливим чинником, що має суттєвий вплив на процес трансформації поведінкових моделей суб'єктів ринку праці, є те, що сучасний ринок праці ставить задачі, які характеризуються певною мірою абстрактності (в контексті перспективних параметрів попиту), високим рівнем мінливості та поширенням вимог до комбінованих компетентностей, вимагає творчих висококваліфікованих працівників, які підготовлені до вирішення слабкоструктурованих задач, максимально ефективного застосування своїх здібностей, досвіду, творчого потенціалу. Саме таким ознакам відповідає зміст інноваційних видів зайнятості, тому вважаємо, що узагальненим орієнтиром для розвитку потенціалу молоді може бути набуття знань, умінь, навичок, компетентності для продуктивної інноваційної зайнятості. Інституційна державна підтримка має сприяти формуванню свідомого професійного вибору, а також професійному становленню індивіда з урахуванням його потреб і можливостей та кон'юнктури ринку праці, зрушення якої в напрямі поширення масштабів інноваційних видів зайнятості є об'єктивним.

Для аналізу альтернативних варіантів пошуку сфери прикладання праці на основі набуття специфічного набору компетентностей пропонуємо використання категорії «професійно-освітні траєкторії» як методологічного базису дослідження поведінкових моделей суб'єктів ринку праці; науковими завданнями в цьому контексті є ідентифікація

моделей, що є типовими або непоширеними, диференціюються за рівнем продуктивності, привабливості, кількістю переходів, їх інтенсивністю та масштабом. Професійно-освітня траєкторія може бути визначена як впорядкований рух від одного статусу особистості до іншого у зв'язку з одержанням нею формальних кваліфікацій, інституційно підтверджених компетенцій, що супроводжується накопиченням знань, умінь та навичок, отриманням професійного досвіду, а також включає послідовний їх перехід у відповідні позиції на ринку праці та є результатом складної взаємодії різних факторів, що визначають специфіку особистості та зовнішніх впливів на неї. При такому підході вона представлена як рух насамперед від «рівня» до «рівня» освіти, від диплома до диплома, від кваліфікації до кваліфікації, а також як прирощення і примноження знань і навичок з формальною або неформальною фіксацією. У той же час професійна траєкторія визначається в контексті переходу суб'єкта від одного стану на ринку праці до іншого, що розрізняються рівнем оплати праці, престижністю професії, соціальним статусом професії і оцінюванням в ракурсі кар'єри успішності або неуспішності [9].

Вивчення поширених в сучасній Україні професійно-освітніх траєкторій свідчить про те, що їх модифікації є результатом сучасних асиметрій у соціально-трудовій сфері. Поширені сьогодні варіанти професійно-освітніх траєкторій формуються під впливом, з одного боку, цільових установок особистості щодо майбутньої трудової діяльності і, з іншого, параметрів попиту на сучасному ринку праці. Причому характерним є значне протиріччя між цими двома факторами прямого впливу.

У сучасному суспільстві важливу роль у формуванні професійно-освітніх траєкторій відіграють суб'єктивні чинники, більш значущими стали ціннісні орієнтації, уподобання, мотивації, часто вирішальною мірою визначають особисті зусилля, які робить молода людина для досягнення бажаних результатів. Вибудовування професійної і - ширше - життєвої кар'єри залежить від того, наскільки інтенсивно і цілеспрямовано молода людина накопичує знання, навички, вміння та кваліфікації, що в сукупності визначає її людський капітал. На модифікацію траєкторії можна гранично впливати, коли індивід приймає рішення про подальші кроки (вибір навчального закладу, працевлаштування, армія, міграція, безробіття).

Таким чином, на сучасному етапі одним з основних завдань сприяння розвитку інноваційних видів зайнятості є правильне формування та коригування професійно-освітніх траєкторій, що забезпечить підготовку індивідів до трудової діяльності, допоможе сформувати мотивації до праці, свідомого професійного вибору та планування майбутньої діяльності з урахуванням інтересів особистості, стану її здоров'я та вимог роботодавців до сучасних професій [9].

За таких умов державна політика зайнятості має бути більш орієнтована на сприяння розвитку зайнятості в інноваційному напрямку в умовах прийняття нетипових рішень суб'єктами ринку праці. Саме тому доцільно виокреми наступні пріоритети політики зайнятості в Україні:

- сприяння ефективній зайнятості населення в галузях нової економіки;
- збільшення попиту на ресурси праці в конкурентних галузях, створення сучасних наукоємних робочих місць, покращення умов праці;
- забезпечення гнучкості трудового законодавства і посилення контролю за його виконанням;
- сприяння професійно-освітній підготовці висококваліфікованих кадрів, що відповідають існуючим потребам економіки та ринку праці;
- сприяння працевлаштуванню висококваліфікованих кадрів з метою запобігання втрати інтелектуального потенціалу;

- створення сприятливих умов для формування та розвитку творчого потенціалу роботодавців, найманих працівників та посередників на ринку праці;
- розвиток соціального партнерства, удосконалення галузевих та регіональних угод щодо регулювання соціально-трудових відносин;
- забезпечення якості та доступності вищої та професійно-технічної освіти, створення відповідних умов для підготовки, перепідготовки та перекваліфікації населення;
- збалансоване використання засобів та інструментів корегування системи зайнятості.

Також одним з важливих напрямів забезпечення розвитку інноваційних видів зайнятості в Україні є оновлення існуючого законодавства в сфері зайнятості з урахуванням поширення інноваційних форм та видів зайнятості, а саме: ратифікація Конвенцій МОП, що стосуються нестандартних форм зайнятості; внесення змін і доповнень до існуючих законів та прийняття нових нормативно-правових актів, що повинні регулювати особливості трудових відносин між усіма його учасниками в умовах самозайнятості, роботи неповний день, роботи за строковими трудовими договорами; прийняття законодавства, яке вимагає еквівалентного захисту працівників, зайнятих на стандартних і нестандартних умовах; удосконалення колективно-договірного регулювання [10].

Сучасне значне підвищення рівня зайнятості населення в секторі послуг потребує розробки дієвої державної політики на ринку праці щодо відстеження змін у попиті та формування інноваційного професійно-освітнього потенціалу населення, що забезпечить використання отриманих знань, умінь та навичок [11]. Тому необхідним є забезпечення збалансованості професійно-кваліфікаційної структури підготовки кадрів і потребам ринку праці.

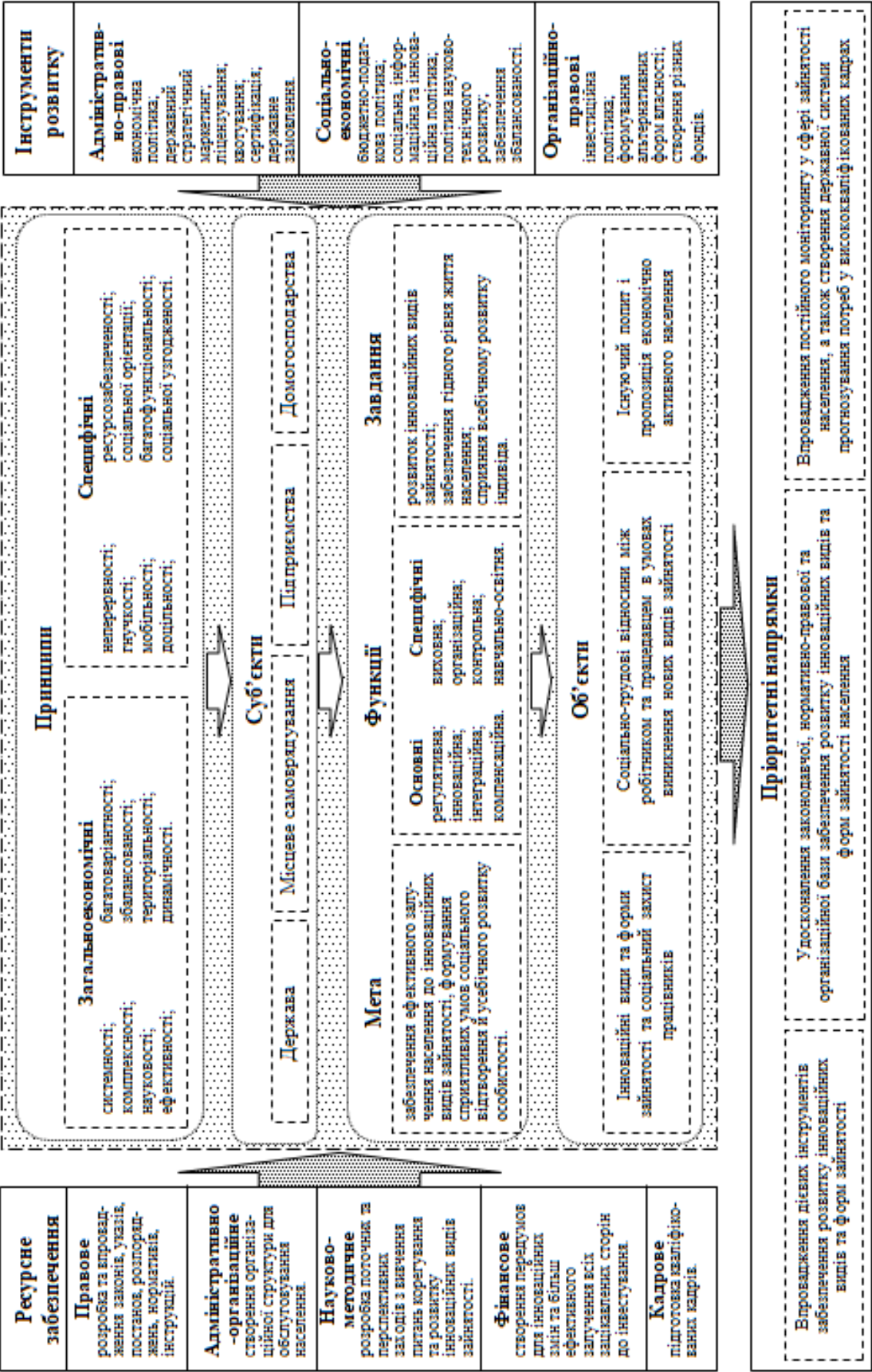
Реалізація запропонованих підходів сприятиме формуванню механізму забезпечення розвитку інноваційних видів зайнятості в Україні, який складається з таких елементів, як: мета, принципи, функції, завдання, методи, суб'єкти, об'єкти, критерії інноваційної зайнятості, пріоритетні напрямки та інструменти забезпечення розвитку інноваційних видів зайнятості в Україні (рис. 1). Важливою умовою успішної реалізації запропонованого механізму є урахування інтересів всіх суб'єктів механізму, розробка і реалізація спільних програм щодо забезпечення розвитку інноваційних видів зайнятості.

Сутність механізму забезпечення розвитку інноваційних видів зайнятості в Україні більш повно розкриває мета його функціонування, що полягає у забезпеченні ефективного залучення населення до інноваційних видів зайнятості, формування сприятливих умов соціального відтворення й усебічного розвитку особистості.

Головна мета функціонування механізму забезпечення розвитку інноваційних видів зайнятості визначає його основні завдання, реалізація яких сприяє створенню важливих елементів соціальної та економічної сфери держави. До основних завдань механізму забезпечення розвитку інноваційних видів зайнятості належать: розвиток інноваційних видів зайнятості, забезпечення гідного рівня життя населення, а також сприяння всебічному розвитку населення [5]. Ефективне функціонування механізму забезпечення розвитку інноваційних видів зайнятості відбувається на основі відповідних принципів.

З метою більш ефективного функціонування механізму забезпечення розвитку інноваційних видів зайнятості в Україні доцільно запропонувати наступні принципи: загальноекономічні (науковості, збалансованості, комплексності, системності, багатоваріантності, динамічності, ефективності, територіальності) та специфічні (доцільності, гнучкості, ресурсозабезпеченості, багатofункціональності, мобільності, неперервності, соціальної орієнтації, соціальної узгодженості).

Джерело: складено авторами.

Рис. 1. Механізм забезпечення розвитку інноваційних видів зайнятості в Україні

Функції механізму забезпечення розвитку інноваційних видів зайнятості визначені з урахуванням цілей соціального та економічного розвитку суспільства, а саме: забезпечення ефективного залучення населення до інноваційних видів зайнятості та формування сприятливих умов відтворення населення. Функції у розробленому механізмі поділено на основні (інноваційна, інтеграційна, регулятивна, компенсаційна) та специфічні (організаційна, контрольна, виховна, навчально-освітня). До основних функцій механізму забезпечення розвитку інноваційних видів зайнятості можна віднести: побудова високотехнологічного комплексу країни в умовах збільшення частки високотехнологічних виробництв; забезпечення соціально-економічного зростання; підвищення рівня і якості життя населення.

Доцільно запропонувати наступні пріоритетні напрямки забезпечення розвитку інноваційних видів зайнятості: впровадження дієвих інструментів забезпечення розвитку інноваційних видів та форм зайнятості населення; удосконалення нормативно-правової, законодавчої та організаційної бази забезпечення розвитку інноваційних видів та форм зайнятості населення; впровадження постійного моніторингу у сфері зайнятості населення, а також створення державної системи прогнозування потреб у висококваліфікованих кадрах.

Дієвими інструментами розвитку інноваційних видів зайнятості є: оптимізація інвестиційної діяльності, формування сприятливого інноваційного клімату; удосконалення нормативно-правової бази розвитку інноваційних видів зайнятості; розробка концептуальних підходів до формування стратегії розвитку інноваційних видів зайнятості; раціоналізація державного регулювання соціального та економічного розвитку. Інструменти розвитку інноваційних видів зайнятості можна поділити на соціально-економічні, адміністративно-правові та організаційно-правові.

Функціонування механізму забезпечення розвитку інноваційних видів зайнятості передбачає адміністративно-організаційне, правове, фінансове, науково-методичне та кадрове забезпечення.

Адміністративно-організаційне забезпечення запропонованого механізму потребує створення організаційної структури, що сприятиме розвитку інноваційних видів та форм зайнятості. Правове забезпечення механізму передбачає розробку та впровадження законів, указів, постанов, розпоряджень, нормативів, інструкцій щодо розвитку інноваційних видів зайнятості.

Фінансове забезпечення можливе за умов ефективного залучення всіх суб'єктів механізму до інвестування сфери соціальних послуг, високотехнологічних виробництв, телекомунікаційних, фінансових та бізнес-послуг, що стимулюватиме розвиток інноваційних видів та форм зайнятості. Фінансування механізму забезпечення розвитку інноваційних видів зайнятості може здійснюватися за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, громадських, державних та приватних фондів, коштів підприємств та власних коштів населення.

Науково-методичне забезпечення запропонованого механізму передбачає розробку заходів з вивчення питань коригування та розвитку інноваційних видів зайнятості, реалізації завдань розвитку зайнятості щодо забезпечення фінансових можливостей, необхідних для розширеного відтворення ресурсів праці.

Реалізація запропонованого механізму забезпечення розвитку інноваційних видів зайнятості створить передумови для забезпечення високої якості формування ресурсів праці, підвищення рівня їх кваліфікації, професійних навичок, забезпечення високого рівня мобільності, інноваційності та адаптованості працівників [12].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, розвиток інноваційних видів зайнятості є стимулом та орієнтиром для молоді й інших категорій

економічно активного населення на етапі вибору варіанта підвищення продуктивності зайнятості та, водночас, важливим фактором, що має вплив на покращення рівня та якості життя населення, стимулює соціальний та економічний розвиток держави. Сьогодні одним з основних завдань сприяння розвитку інноваційних видів зайнятості є створення умов для формування і забезпечення коректного коригування професійних траєкторій молоді та фахівців, зміна структури і характеру зайнятості, рівня її ефективності.

Побудова дієвого механізму забезпечення розвитку інноваційних видів зайнятості в Україні потребує скоординованих дій зацікавлених сторін: урядовців, держслужбовців, науковців. Реалізація запропонованого механізму потребує більш ґрунтовного дослідження та удосконалення нормативно-правової бази щодо регулювання та розвитку інноваційних видів зайнятості, розробки та впровадження методології визначення інноваційних видів та форм зайнятості населення України, визначення критеріїв оцінки та інструментів розвитку інноваційних видів та форм зайнятості.

References

Література

1. Heiets, V.M. (2015). Bariery na shliakhu rozvytku promyslovosti na innovatsiynii osnovi ta mozhlyvosti yikh podolannya [Barriers to the development of industry on an innovative basis and opportunities to overcome them]. *Ekonomika Ukrainy* [Economy of Ukraine], No. 1, P. 4–25 [in Ukrainian].
1. Геєць В. М. Бар'єри на шляху розвитку промисловості на інноваційній основі та можливості їх подолання / В. М. Геєць // *Економіка України*. – 2015. – № 1. – С. 4–25.
2. Grishnova, O., Brintseva, O., Cherkasov, A. (2019). Transition to a new economy: transformation trends in the field of income and salary functions. *Problems and Perspectives in Management*, Vol. 17 (2), P. 18–31 [in English].
2. Grishnova O. Transition to a new economy: transformation trends in the field of income and salary functions / O. Grishnova, O. Brintseva, A. Cherkasov // *Problems and Perspectives in Management*. – 2019. – № 17 (2). – P. 18–31.
3. Kolot, A.M., Herasymenko, O.O. (2018). Instytuty zainiatosti i dokhodiv v novii ekonomitsi: hlobalni trendy [Institutions of employment and income in the new economy: global trends]. *Problemy ekonomiky ta politychnoi ekonomii* [Problems of economy and political economy], No. 1, P. 195–235 [in Ukrainian].
3. Колот А. М. Інститути зайнятості і доходів в новій економіці: глобальні тренди / А. М. Колот, О. О. Герасименко // *Проблеми економіки та політичної економії*. – 2018. – № 1. – С. 195–235.
4. Krymova, M.O. (2017). Suspilni sotsialno-ekonomichni interesy perekhodu Ukrainy do ekonomiky znan [Public socio-economic interests of Ukraine's transition to a knowledge economy]. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia* [Economics and management organization], No. 4, P. 81–90 [in Ukrainian].
4. Кримова М. О. Суспільні соціально-економічні інтереси переходу України до економіки знань / М. О. Кримова // *Економіка і організація управління*. – 2017. – Вип. 4. – С. 81–90.
5. Libanova, E.M. (eds.). (2016). Lyudskyi rozvytok v Ukrayini. Innovatsiyni vydy zaynyatosti ta perspektyvy yikh rozvytku [Human development in Ukraine. Innovative types of employment and prospects for their development]. Kyiv: In-t demohrafiyi ta sotsial'nykh doslidzhen im. M. V. Ptukhy NAN Ukrayiny. 328 p. [in Ukrainian].
5. Людський розвиток в Україні. Інноваційні види зайнятості та перспективи їх розвитку: кол. моногр. / за ред. Е. М. Лібанової; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. – К., 2016. – 328 с.
6. Lisohor, L.S. (2016). Yevropeyskyi dosvid prohnouzuvannia potreby u robochii syli v konteksti formuvannia innovatsiynykh perspektyv transformatsii
6. Лісогор Л. С. Європейський досвід прогнозування потреби у робочій силі в контексті формування інноваційних

- zainiatosti v Ukraini [European experience of forecasting labor demand in the context of forming innovative prospects for employment transformation in Ukraine]. *Rynok pratsi ta zainiatist naseleennia* [Labor market and employment], No. 1, P. 17–20 [in Ukrainian].
7. Novikova, O.F., Shastun, A.D. (2017). *Upravlinnia liudskoioi svidomistiu v sferi pratsi na zasadakh sotsialnoi vidpovidalnosti* [Management of human consciousness in the sphere of work on the basis of social responsibility]. *Sotsialno-trudovi vidnosyny: teoriia ta praktyka* [Social-labor relations: theory and practice], No. 2, P. 100–106 [in Ukrainian].
8. Petrova, I. (2013). *Rynok innovatsiinoi pratsi: tendentsii formuvannia v Ukraini* [The market for innovative labor: trends in formation in Ukraine]. *Ukraina: aspekty pratsi* [Ukraine: aspects of labor], No. 5, P. 3–7 [in Ukrainian].
9. Yakymova, N.S. (2016). *Modeliuvannia profesiino-osvitnikh traiektorii molodi v aspekti zabezpechennia yii konkurentospromozhnosti* [Modeling of vocational and educational trajectories of young people in terms of ensuring its competitiveness]. *Sotsialno-trudovi vidnosyny: teoriia ta praktyka: zb. nauk. pr.* [Social-labor relations: theory and practice], No. 1 (11), P. 183–192 [in Ukrainian].
10. *Natsionalnaya politika v sfere zanyatosti: Rukovodstvo dlya predstavitelnykh organizatsiy rabotnikov* [National Employment Policy: A Guide for Representative Workers' Organizations] (2015). *Gruppa tekhnicheskoy podderzhki po voprosam dostoinogo truda i Byuro MOT dlya stran Vostochnoy Evropy i Tsentralnoy Azii*. M.: MBT. 218 p. [in Russian].
11. Shaul'ska, L.V. (2015). *Novi rysy sfery zainiatosti ta perspektyvy yii rehuliuвання* [New features of employment sphere and prospects for its regulation]. *Teoretychni i praktychni aspekty ekonomiky ta intelektualnoi vlasnosti* [Theoretical and practical aspects of economy and intellectual property], No. 2 (1), P. 120–128 [in Ukrainian].
12. *World employment and social outlook 2015: The changing nature of jobs* (2015). Retrieved from: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_368626.pdf [in English].
- перспектив трансформації зайнятості в Україні / Л. С. Лісогор // *Ринок праці та зайнятість населення*. – 2016. – № 1. – С. 17–20.
7. Новікова О. Ф. Управління людською свідомістю в сфері праці на засадах соціальної відповідальності / О. Ф. Новікова, А. Д. Шастун // *Соціально-трудові відносини: теорія та практика*. – 2017. – № 2. – С. 100–106.
8. Петрова І. Ринок інноваційної праці: тенденції формування в Україні / І. Петрова // *Україна: аспекти праці*. – 2013. – № 5. – С. 3–7.
9. Якимова Н. С. Моделювання професійно-освітніх траєкторій молоді в аспекті забезпечення її конкурентоспроможності / Н. С. Якимова // *Соціально-трудові відносини: теорія та практика: зб. наук. пр.* – 2016. – № 1 (11). – С. 183–192.
10. Национальная политика в сфере занятости: Руководство для представительных организаций работников / Группа технической поддержки по вопросам достойного труда и Бюро МОТ для стран Восточной Европы и Центральной Азии. – М.: МБТ, 2015. – 218 с.
11. Шаульська Л. В. Нові риси сфери зайнятості та перспективи її регулювання / Л. В. Шаульська // *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. – 2015. – Вип. 2 (1). – С. 120–128.
12. *World employment and social outlook 2015: The changing nature of jobs* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_368626.pdf.